

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 10 marca 2011 r.

**Pani
Stanisława Bujanowicz
p.o. Dyrektora Pomorskiego Oddziału
Regionalnego Agencji
Restrukturyzacji i Modernizacji
Rolnictwa w Gdyni**

LGD-4101-033-01/2010
P/10/170

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

TEKST UJEDNOLICONY

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Pomorskim Oddziale Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Gdyni (dalej: „Oddział”). Przedmiotem kontroli była realizacja w latach 2007-2010 przez Oddział, Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” (dalej: „Program”), w zakresie restrukturyzacji floty rybackiej i rozwoju obszarów zależnych od rybactwa.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 8 lutego 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przyznawanie pomocy finansowej z Programu przez Oddział, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń:

1. Obsługa wniosków w Oddziale w ramach Programu należała do zadań Wydziału Rybactwa. Do 30.09.2010 r. Oddział wydał 684 decyzji o przyznaniu pomocy finansowej w ramach środka 1.2. Pomoc publiczna z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej. Spośród 30 objętych badaniem decyzji wydanych w ramach środka 1.2. (4% łącznej liczby wydanych decyzji) stwierdzono: w 4 sprawach¹ (decyzje na kwotę 359,0 tys. zł) Oddział przyznał pomoc armatorom, którzy zawarli umowy o pracę z współarmatorami/właścicielami/ współwłaścicielami (zwiększenie pomocy o kwotę 11,0 tys. zł na każdą osobę), jednak fakt pracy ww. osób nie został udokumentowany w sposób przewidziany w § 10 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r., tj. wyciągiem pływania potwierdzonym przez właściwy urząd morski oraz dokumentem potwierdzającym opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne. NIK nie przyjmuje wyjaśnień Pani Dyrektor, że postanowienia § 10 ust. 3 pkt 2 ww. rozporządzenia dotyczą wyłącznie sytuacji, w której współarmator, właściciel lub współwłaściciel wykonuje zawód rybaka na statku prowadząc jednocześnie działalność gospodarczą, gdyż w ww. przepisie nie zawarto tego ograniczenia.

Uwagi kontroli dotyczyły 9 spraw (decyzje na kwotę 1,41 mln zł), w których przyznano pomoc armatorom, którzy nie zdeponowali w ogóle (1 przypadek – decyzja na kwotę 141,8 tys. zł) lub zdeponowali jedynie na część wykazanego we wniosku okresu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej specjalnych zezwoleń połowowych we właściwym inspektoracie rybołówstwa morskiego, mimo że obowiązujące w czasie złożenia i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie rozporządzenie MRiRW z 26.06.2009 r. (w wersji znowelizowanej z dniem 27.03.2010 r. – w części I pkt 2 ppkt 8) przewidywało konieczność przedstawienia zaświadczenia o złożeniu oryginału specjalnego zezwolenia połowowego, przy czym zaświadczenie to powinno poświadczać złożenie ww. zezwolenia na cały okres wykazanego tymczasowego zaprzestania działalności połowowej. W sprawach tych rozpoczęcie tymczasowego zaprzestania działalności nastąpiło jednak przed nowelizacją ww. rozporządzenia, a armatorzy mogli nie posiadać wiedzy o planowanych zmianach w rozporządzeniu. Jednocześnie stwierdzono, że możliwość udzielenia pomocy przez Oddział na podstawie przepisów poprzednio obowiązujących (sprzed nowelizacji) w tym zakresie, tj. po przedstawieniu wyłącznie zaświadczenia o nieprowadzeniu działalności połowowej, potwierdzona została przez Instytucję Zarządzającą (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi), która wskazywała na zgodność takiego działania ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem

¹ Dotyczy decyzji nr OR1100413/09, OR1100866/09, OR1100958/09, OR11000031/10.

oraz zasadami współżycia społecznego, bowiem w sprawach tych rozpoczęcie tymczasowego zaprzestania działalności nastąpiło jeszcze przed nowelizacją ww. rozporządzenia.

Uwagi kontroli dotyczyły także udzielonej pomocy na kwotę 1,55 mln zł (7 spraw), w tym w na kwotę 716,3 tys. zł do czasu nowelizacji rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r., przyznanej armatorom, którzy wykazali dni zaprzestania prowadzenia działalności połowowej nie stanowiące okresu ciągłego/jednego okresu, przy czym wykazano, że pomiędzy dniami „zaprzestania” prowadzona była działalność połowowa. W ocenie NIK niemal jednoczesne prowadzenie działalności połowowej oraz nabywanie prawa do otrzymywania pomocy publicznej z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, pomimo dopuszczenia takiej możliwości przez postanowienia rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r., stoi w sprzeczności z celem określonym w Programie, tj. odbudową zasobów. Ze środków EFR mogą być bowiem finansowane operacje przyczyniające się do realizacji Programu. Przerwy wynikające np. z warunków pogodowych, wyładunku, urlopów pracowników nie mieszczą się zdaniem NIK w pojęciu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej – ta prowadzona jest nadal, a wykazane w ww. wnioskach dni stanowią jedynie przerwy w połowaniu.

Należy także zauważyć, że Oddział nie miał możliwości pełnej weryfikacji spełniania przez beneficjentów wymagań określonych w § 9 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia, tj. niedopuszczenia się poważnego naruszenia, w rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 1005/2008, w roku za który ubiega się o przyznanie pomocy. Oddział mógł jedynie sprawdzać spełnienie powyższego warunku w czasie złożenia wniosku, które następowało po zakończeniu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej i nie obejmowało całego roku.

Ponadto stwierdzono, że w 12 sprawach (decyzje na kwotę 1,58 mln zł) umowy z rybakami zawarte były na okres zaprzestania działalności połowowej, w trakcie zaprzestania działalności połowowej lub zwiększono wymiar czasu pracy na ten okres. Pomimo braku naruszenia w tym przypadku przepisów ww. rozporządzenia, działania przedsiębiorcy (armatora, którego celem jest osiąganie zysków) zmierzające do wzrostu zatrudnienia w okresie zaprzestania działalności połowowej, wydają się być – zdaniem NIK – usiłowaniem nadużycia pomocy publicznej.

2. W zakresie poprawności formalnej i terminowości rozpatrywania 100 zbadanych wniosków (złożonych w ramach środków 1.1., 1.2., 1.3. i 1.5.) stwierdzono, że:

a) wszystkie wydane decyzje i zawarte umowy o przyznaniu pomocy finansowej zawierały elementy określone w §§ 42 i 43 rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r., przy czym stwierdzono, że w 14 decyzjach dotyczących pomocy publicznej z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej (środek 1.1.) wskazany termin do wykreślenia statku z rejestru statków rybackich nie uwzględniał terminu do złomowania statku, co było niezgodne z § 2 ust. 4 rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r.,

b) rozpoznanie 13 spośród 100 objętych badaniem wniosków o dofinansowanie nastąpiło po upływie 3-miesięcznego terminu określonego w § 40 ust. 1 rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r. z uwagi na „znaczną ilość wniosków do rozpatrzenia”.

3. Badanie 40 spośród 400 odrzuconych przez Oddział wniosków o pomoc finansową nie wykazało nieprawidłowości. Główną przyczyną odrzucenia wniosków było nie usunięcie braków formalnych w wyznaczonym terminie.
4. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie płatności i kwalifikowania kosztów w badanych wnioskach o płatność – zlecenia płatności były sporządzane w terminach umożliwiających dokonanie płatności zgodnie z postanowieniami umów i decyzji, a koszty kwalifikowano zgodnie z zasadami określonymi w §§ 33-36 rozporządzenia MRiRW z 26.06.2009 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wdrożenie mechanizmu kontrolnego ograniczającego ryzyko udzielenia pomocy w ramach środka 1.2. *Pomoc publiczna z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej* armatorom, którzy zawarli umowę o pracę z współarmatorami/ właścicielami/ współwłaścicielami (zwiększenie pomocy o kwotę 11,0 tys. zł na każdą osobę), jednak fakt pracy ww. osób nie został udokumentowany wyciągiem pływania potwierdzonym przez właściwy urząd morski i dokumentem potwierdzającym opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne (w tym weryfikację dotychczas udzielonej pomocy ww. armatorom z uwzględnieniem wymaganych dokumentów),
- 2) określanie w decyzjach dotyczących pomocy publicznej z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej (środek 1.1.) terminu wykreślenia statku z rejestru statków rybackich z uwzględnieniem terminu do złomowania statku,

3) terminowe rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.